

dette lille Forslag vil jeg knytte nogle faa Bemærkninger. Husassistenternes Fagskole her i København blev for nogle faa Dage siden omtalt meget rosende i hele den københavnske Presse i Anledning af en Udstilling af Elevernes Arbejde, som Skolen foranstaltede. Denne Skole har nu bestaaet i 11 Aar og har i den Tid været besøgt af omtrent 1,200 Elever, der næsten alle er kommet fra Arbejderhjem, Haandværkerhjem og mindre Bestillingsmænds og Landmænds Hjem. Skolen har sat sig som Opgave at bibringe de unge Kvinder, som besøger den, en saadan Grundfond af Viden og Kendskab til alt det Arbejde, som findes i Hjemmene; at disse unge Kvinder kan blive i Stand til med Spar-sommelighed, Orden og Forstaaelse at udfylde den betydningsfulde Plads i Samfundet, som de har saavel i andres Hjem som i deres egne Hjem, naar den Tid en Gang kommer, da de træder ind deri. Skolen tilstræber altsaa et dobbelt Maal, nemlig at dygtiggøre unge Kvinder saavel til Erhvervsvirksomhed som Husassistenter som til at være dygtige Husmødre i deres egne Hjem. Disse to Ting hører ogsaa uløseligt sammen, thi en god Husassistent vil næsten altid have i hvert Fald Betingelserne for at kunne blive en god Husmoder, ligesom jeg omvendt kunde sige, at den Kvinde, der gaar ind til Gerningen som Husmoder i et Hjem, men som ikke har været Husassistent, som ikke har lært den Lydighed, Orden, Disciplin og Spar-sommelighed, som følger dermed, vil sjældent blive en god Husmoder. Derfor kunde jeg egentlig ønske, at alle unge Piger, de rigeste og fornemste saavel som de fattigste, en Tid og helst i tilstrækkelig lang Tid blev Husassistenter efter en grundig Forberedelse paa Husassistenternes Fagskole. Vi kunde da faa det, som vi nu i saa høj Grad savner: dygtige Husmødre. Og hvad dette vilde betyde for Hjemmene og derved for hele Samfundet, har vi alle en Forstaaelse af. Det vilde tilføre Samfundet Styrke, Sundhed, Lykke og Velvære. Jeg ved imidlertid godt, at et saadant Ønske falder ind under Betegnelsen: de fromme Ønsker, som ikke kan opfyldes. De sociale Forhold, som den moderne Udvikling af Samfundet har skabt, forhindrer det.

Den moderne Udvikling har taget flere og flere af de Arbejder i Hjemmet, som tidligere sysselsatte Kvinden, bort fra Hjemmet. Jeg behøver blot at pege paa saadant noget som den store Nærings-middelindustri, som tidligere gik for sig

omkring i de mange Hjem, men som nu er centraliseret i større og mindre Fabrikker. Tidligere bagte en Husmoder selv sit Brød, i alt Fald sine Kager, det gør hun ikke mere. Tidligere lavede hun selv sin Rullepølse og sin Leverpostej, nu køber hun dette i den nærmeste Paalægsforretning. Men med dette Forhold er der fulgt noget andet. Da Arbejdet saaledes i større Omfang begyndte at vandre ud fra Hjemmet, begyndte ogsaa Kvinden at vandre ud derfra. Og der var Brug for hende mange Steder. Hun kaldtes ikke blot til Arbejde, som særlig egnede sig for hende, og hvor hendes kvindelige Ejendommelighed kunde udvikles, f. Eks. i Skolen og ved Sygesengen, baade som Læge og især som Sygeplejerske, men hun kaldtes ind paa Mandens Arbejdsomraade i Fabrikken, i Butikken, paa Kontorstolen, og Staten har i stedse stigende Grad lagt Beslag paa hende i Postvæsen, Jernbanevæsen, Toldvæsen og Telegrafvæsen. Men der kommer en Dag, da den unge Pige, som saaledes har været sysselsat i Erhvervslivet borte fra Hjemmet, igen vender tilbage til Hjemmet og dets Gerning, nemlig naar hun gifter sig og selv stifter Hjem. Nu er efter min Mening de to betydningsfuldeste Ting i et Hjem Køkkenet og Vuggen. Det er i alt Fald de to Ting, der for Kvinden rummer det centrale i Hjemmet. Nu beder jeg ærede Medlemmer betænke det mangeartede Arbejde, der knytter sig til disse to Ord. I dette Arbejde er Kvindens Sjæl og Kvindens Lykke, Hjemmets Sundhed og Samfundets Trivsel. Forsømmes disse to Ting, betyder det Tilbagegang og Opløsning af Hjem og Samfund.

Lad os prøve at følge den unge Kvinde, som har tilbragt hele sin Ungdom, — fra 14—15 Aars Alderen indtil hun gifter sig, — med Erhvervsarbejde, ind i Hjemmets Gerning. Der er saa tidt sagt og skrevet Vittigheder om den unge Hustrus Fejl lige overfor Vanskeligheder i Hjemmets Gerning. Det er efter min Mening Synd, thi disse Fejl og Vanskeligheder betyder stor Lidelse for den unge Hustru og stort Tab for Samfundet. Lad os følge hende ind i hendes beskedne Hjem, thi i det beskedne Hjem med de smaa Forhold føles og aabenbares Fejlene og Vanskelighederne stærkest. Er Hjemmet rigt og formuende, afhjælper Rigdommen her som overalt i nogen Grad, men ogsaa kun i nogen Grad. Mangler i Uddannelse og Kundskaber. Noget af det første, den unge Hustru skal foretage sig, er at købe Varer. Vi Mænd tænker vist ikke rigtigt